

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 523/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. januára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Darinou Kučerovou, Železničná 90/12, Považská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2015 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Trenčín p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet advokátky JUDr. Dariny Kučerovej, Železničná 12, Považská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti [REDACTED] vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v namietanom konaní vedenom pred okresným súdom vystupuje v procesnom postavení navrhovateľa proti [REDACTED]. Predmetom konania je uplatnenie nároku sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej ublížením na zdraví, ktoré bolo v trestnom konaní ukončené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 283/2002.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že konanie začalo podaním návrhu 31. marca 2005, pričom prvé pojednávanie nariadil okresný súd takmer po uplynutí jedného roka, t. j. 16. februára 2006. Znalecké posudky vypracované [REDACTED] a [REDACTED] boli okresnému súdu doručené 6. októbra 2006 a 24. februára 2009. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili 8. júna 2010, 17. júna 2010 a 28. októbra 2010, pričom na poslednom z nich bol okresným súdom vyhlásený rozsudok. Predmetné meritórne rozhodnutie okresného súdu bolo po podaní odvolania zrušené odvolacím súdom 17. decembra 2013 a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie; v časti bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia bol rozsudok potvrdený.

Sťažovateľ uviedol, že opakovane podával sťažnosti na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu, ako aj predsedovi krajského súdu, ale po vrátení veci okresnému súdu až dosiaľ nebolo v jeho veci nariadené ani jedno pojednávanie.

Sťažovateľ poukazujúc na judikatúru ústavného súdu zdôraznil, že jeho správanie v namietanom konaní je súčinnosťné, na vzniku zbytočných priet'ahov sa nepodieľal, napriek tomu nie je v jeho veci ani po desiatich rokoch právoplatne rozhodnuté o celom predmete konania.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 69/2005 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 7 000 € a náhradu trov konania.

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 523/2015-9 z 25. novembra 2015 prijal sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu na výzvu ústavného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 1238/2015 z 9. decembra 2015 (doručenom ústavnému súdu 14. decembra 2015) okrem iného uviedol:

„Žaloba bola doručená na Okresný súd Trenčín dňa 31.03.2005, pričom bola zapísaná do senátu [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. 15C/69/2005, pričom v priebehu konania došlo vo veci viackrát k zmene zákonného sudcu, v súčasnosti je zákonným sudcom v predmetnej veci [REDAKOVANÉ].

Uvedenie všetkých procesných úkonov vo veci sp. zn. 15C/69/2005 na Okresnom súde Trenčín:

- dňa 31.3.2005 doručený návrh bol zapísaný pod sp. zn. 15C/69/2005 a pridelený zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ]

- 6.4.2005 úprava vyššieho súdneho úradníka - pripojenie trestného rozkazu sp. zn. 1 T/283/2002

- 11.4.2005 úprava súdneho tajomníka - zaslanie návrhu odporcovi na vyjadrenie

- 17.5.2005 súdu bolo doručené vyjadrenie odporcu k návrhu a plnomocenstvo na jeho zastupovanie advokátom JUDr. Legerským

- 17.1.2006 sudca vytýčil termín pojednávania na deň 16.2.2006

- pojednávanie dňa 16.2.2006 bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na neurčito za účelom vyžiadania si lekárskeho správ a za účelom vykonania znaleckého dokazovania

- 20.2.2006 úprava sudcu na vyžiadanie správ od Sociálnej poisťovne Považská Bystrica ohľadom práceneschopnosti navrhovateľa a z Daňového úradu Dubnica nad Váhom ohľadom daňového priznania navrhovateľa (odpovede doručené 8.3.2006)

- 6.3.2006 práv. zástupca odporcu doručil súdu otázky na znalca

- 9.3.2006 sudca ustanovil v konaní znalkyňu z odboru zdravotníctva, odvetvie stomatológia

- 13.3.2006 práv. zástupca navrhovateľa zaslal súdu listinné dôkazy

- 20.4.2006 úprava súdneho tajomníka - oznámenie znalkyni o nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o ustanovení znalca, zaslanie spisu dožiadanému súdu OS Bratislava 4

- 4.5.2006 spis doručený dožiadanému súdu, ktorý dňa 18.5.2006 vyzval znalkyňu na prevzatie spisu
- 29.5.2006 znalkyňa prevzala spis
- 14.9.2006 výzva vyššieho súdneho úradníka tunajšieho súdu znalkyni na doručenie znaleckého posudku
- 2.10.2006 znalkyňa doručila dožiadanému súdu znalecký posudok
- 6.10.2006 spis vrátený OS Trenčín
- 9.10.2006 úprava súdneho tajomníka - zaslanie znaleckého posudku účastníkom konania na vyjadrenie
- 25.10.2006 žiadosť práv. zástupcu odporcu na predĺženie lehoty k podaniu vyjadrenia
- 20.11.2006 súdu bolo doručené vyjadrenie práv. zástupcu odporcu
- 21.11.2006 doručené vyjadrenie práv. zástupcu navrhovateľa
- 22.11.2006 vyšší súdny úradník vydal uznesenie o priznaní znaleckej odmeny znalkyni
- 9.1.2007 úprava súdneho tajomníka - urgovanie doručienky od znalkyni, odpoveď doručená 17.1.2007
- 9.2.2007 úprava súdneho tajomníka na doručenie právoplatného uznesenia o priznaní odmeny znalkyni účtárni tun. súdu
- 7.3.2007 sudca vydal uznesenie o dopracovaní znaleckého posudku
- 12.4.2007 úprava súdneho tajomníka na doručenie spisu dožiadanému súdu OS Bratislava 4
- 26.4.2007 spis doručený dožiadanému súdu
- 30.5.2007 spis vrátený OS Trenčín, doručený dodatok k znaleckému posudku, úprava súdneho tajomníka na zaslanie dodatku účastníkom konania na vyjadrenie
- 14.6.2007 práv. zástupca odporcu doručil súdu vyjadrenie k dodatku znaleckého posudku, práv. zástupca odporcu predložil vyjadrenie dňa 9.7.2007
- 13.8.2007 vyšší súdny úradník priznal znalkyni znaleckú odmenu
- 10.9.2007 úprava súdneho tajomníka na doručenie právoplatného uznesenia o priznaní odmeny znalkyni účtami tun. súdu

- 21.11.2007 sudca ustanovil znalca z odvetvie oftalmológia a vyzval účastníkov na zloženie preddavku na trovy spojené so znaleckým dokazovaním
- 7.12.2007 vrátená záhada od znalca
- 17.12.2007 záznam o zložení preddavku zložený navrhovateľom
- 18.12.2007 záznam o vyplatení odmeny znalkyni
- 2.1.2008 záznam o zložení preddavku zložený odporcom
- 3.1.2008 úprava súdneho tajomníka na zaslanie záhady znalcovi na adresu jeho zamestnávateľa, 14.1.2008 vrátená záhada
- 14.2.2008 zisťovanie zamestnávateľa znalca lustrovaním v sociálnej poisťovni, úprava súdneho tajomníka na zaslanie záhady znalcovi na adresu jeho zamestnávateľa
- 11.3.2008 úprava súdneho tajomníka zaslanie spisu dožiadanému súdu OS Bratislava I
- 15.5.2008 spis vrátený OS Trenčín spolu s vypracovaným znaleckým posudkom
- 19.5.2007 úprava sudcu - žiadosť znalcovi na zaslanie ešte jedného vyhotovenia znaleckého posudku
- 3.6.2008 úprava súdneho tajomníka - zaslanie znaleckého posudku účastníkom konania na vyjadrenie
- 4.6.2008 vyšší súdny úradník vydal uznesenie o priznaní odmeny znalcovi
- 19.6.2008 doručené odvolania práv. zástupcu odporcu i navrhovateľa voči uzneseniu o priznaní odmeny znalcovi, 18.7.2008 doručené odvolanie práv. zástupcu navrhovateľa
- 21.7.2008 úprava vyššieho súdneho úradníka na doručenie odvolaní účastníkom konania
- 26.8.2008 úradný záznam sudcu - odvolaniu nemieni vyhovieť, úprava na predloženie spisu krajskému súdu
- 8.9.2008 súdny tajomník vypracoval predkladaciu správu
- 11.9.2008 spis doručený Krajskému súdu v Trenčíne, ktorý dňa 30.9.2008 zrušil uznesenie prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie
- 24.9.2008 spis bol pokynom predsedu súdu č. 136/2008 pridelený sudkyňi [REDACTED] z dôvodu vykonania stáže zákonného sudcu na Krajskom súde v Trenčíne

- 12.11.2008 spis vrátený OS Trenčín
- 13.11.2008 úprava súdneho tajomníka - doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania
- 19.12.2008 vrátená neprevzatá zásielka od znalca, zaslané opätovne na adresu jeho zamestnávateľa
- 2.2.2009 úprava sudkyne na predloženie spisu vyššiemu súdnemu úradníkovi za účelom prípravy uznesenia - vypracovanie dodatku k znaleckému posudku v zmysle uznesenia zo dňa 21.11.2007 rešpektujúc uznesenie krajského súdu zo dňa 30.9.2008
- 24.2.2009 znalec predložil súdu dodatok č. 2 k znaleckému posudku
- 24.3.2009 úprava vyššieho súdneho úradníka na zaslanie dodatku č. 2 k znaleckému posudku účastníkom konania, výzva znalcovi na predloženie vyúčtovania znaleckej odmeny v súhlase s vyhláškou
- 14.4.2009 súdu bolo doručené vyjadrenie práv. zástupcu odporcu k dodatku č. 2
- 21.4.2009 znalec predložil vyúčtovanie znaleckej odmeny
- 18.5.2009 vyšší súdny úradník vydal uznesenie o priznaní znaleckej odmeny znalcovi
- 3.6.2009 doručené vyjadrenie práv. zástupcu navrhovateľa k dodatku č. 2
- 18.6.2009 úprava súdneho tajomníka na doručenie právoplatného uznesenia o priznaní odmeny znalcovi učtárni tun. súdu - úprava nerealizovaná z dôvodu doručeného odvolania práv. zástupcu navrhovateľa voči uzneseniu dňa 19.6.2009
- 8.7.2009 úprava vyššieho súdneho úradníka zaslanie odvolania znalcovi na vyjadrenie, ktorý doručil svoje vyjadrenie dňa 26.8.2009
- 3.9.2009 úprava vyššieho súdneho úradníka - predloženie spisu sudcovi na rozhodnutie o odvolaní
- 16.9.2009 úradný záznam sudcu - odvolaniu voči uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom nemieni vyhovieť
- 18.9.2009 súdny úradník vypracoval predkladaciu správu
- 4.1.2010 spis bol pokynom predsedu súdu č. 4/2010 vrátený zákonnému sudcovi XXXXXXXXXX (ukončenie stáže na krajskom súde)
- 25.2.2010 úprava súdneho tajomníka na doručenie právoplatného uznesenia o priznaní odmeny znalcovi učtárni tun. súdu

- 28.4.2010 úradný záznam o vyplatení znaleckej odmeny znalcovi
- 7.5.2010 sudca vytýčil termín pojednávania na deň 8.6.2010, na pojednávanie sa nedostavil navrhovateľ ani jeho práv. zástupca, pojednávanie bolo odročené na deň 17.6.2010
- pojednávanie dňa 17.6.2010 bolo odročené na neurčito za účelom predloženia a oboznámenia sa s lekárskou správou posudkového lekára, v zmysle ktorej mal byť u navrhovateľa konštatovaný pokles miery pracovnej schopnosti i v dôsledku úrazu, ktorý utrpel pri útoku odporcu
- 5.8.2010 úprava sudcu - výzva práv. zástupcovi navrhovateľa na predloženie lekárskej správy
- 27.8.2010 žiadosť práv. zástupcu navrhovateľa o predĺženie lehoty na predloženie správy z dôvodu, že navrhovateľ sa nachádza mimo bydliska
- 16.9.2010 bola zaslaná lekárska správa
- 29.9.2010 sudca vytýčil termín pojednávania na deň 28.10.2010
- 15.10.2010 úradný záznam o vyplatení znaleckej odmeny znalcovi
- na pojednávaní dňa 28.10.2010 bol vyhlásený rozsudok, zaslaný účastníkom konania dňa 29.11.2010
- 2.11.2010 súdu bolo doručené vyúčtovanie trov právneho zastúpenia navrhovateľa a dňa 15.12.2010 vyúčtovanie trov právneho zastúpenia odporcu
- 29.12.2010 doručené faxové odvolanie práv. zástupcu navrhovateľa voči rozsudku, poštou doručené dňa 31.12.2010
- 5.1.2011 úprava vyššieho súdneho úradníka na doručenie odvolania práv. zástupcovi odporcu na vyjadrenie, doručené súdu bolo dňa 14.1.2011
- 19.1.2010 súdny tajomník vypracoval predkladaciu správu
- 24.1.2010 spis doručený Krajskému súdu v Trenčíne
- 3.10.2011 podpredsedníčka krajského súdu určila tretieho člena senátu
- 10.12.2013 úprava sudcu - doručenie vyjadrenia odporcu k odvolaniu práv. zástupcovi navrhovateľa
- 11.12.2013 sudca určil termín verejne vyhláseného rozsudku na deň 17.12.2013, rozsudok okresného súdu vo výroku I, ktorým bolo v časti vyhovené návrhu z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a v časti výroku o zamietnutí návrhu

na náhradu škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia bol potvrdený, rozsudok v časti výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľa a vo výroku otravách konania bol zrušený a vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie

- 27.12.2013 spis vrátený OS Trenčín

- 3.1.2014 úprava súdneho tajomníka za doručenie rozsudku krajského súdu účastníkom konania

- 6.5.2014 spis bol pokynom predsedu súdu č. 62/2014 z dôvodu odchodu zákonného sudcu na Krajský súd v Trenčíne pridelený sudkyňi [REDACTED]

- 18.6.2014 úradný záznam o nahliadnutí navrhovateľa do spisu

- 9.10.2015 úradný záznam o nahliadnutí práv. zástupcu navrhovateľa do spisu.

Z uvedeného prehľadu podľa môjho názoru vyplýva, že od nápadu veci na Okresný súd Trenčín do rozhodnutia vo veci samej rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 15C/69/2005-216 zo dňa 28.10.2010 nemožno konštatovať prieťahy spôsobené tunajším súdom. Prieťahy v konaní možno konštatovať v období, kedy sa predmetný spis nachádzal za účelom rozhodnutia o odvolaní proti vyššie uvedenému rozsudku prvostupňového súdu na Krajskom súde v Trenčíne (24.01.2010 - 27.12.2013) a v období po jeho vrátení na tunajší súd.

Je mi známa judikatúra ústavného súdu vo veciach prieťahov, ktorá nezohľadňuje zlé personálne obsadenie súdu a s tým súvisiacu nečinnosť. Napriek tomu mi nedá uviesť, že v priebehu roku 2011-2012 odišlo z tunajšieho súdu 7 sudcov bez akejkoľvek náhrady. Po čiastočnom doplnení stavu sudcov na tunajšom súde v období roku 2013 spisy po sudcoch, čo prestali pracovať na súde, boli prerozdeľované medzi tých, čo ostali a novo zvolených sudcov.

Prieťahy v tomto konaní boli spôsobené nutnosťou pridelenia spisu novej zákonnej sudkyňi z dôvodu postupu zákonného sudcu na súd vyššieho stupňa, pričom zákonná sudkyňa bola vymenovaná do funkcie sudcu dňa 13.05.2013, kedy jej bolo pridelené veľké množstvo spisov (i starších ako predmetná vec), ktoré musela naštudovať, čo zákonná sudkyňa i s vysokým nasadením vykonáva. Neskôr z dôvodov ďalšieho núteného prerozdeľovania spisov (odchod zákonných sudcov na súd vyššieho stupňa, resp. na materskú dovolenku), bol okrem iných pridelený i predmetný spis, vo všetkých konaniach však objektívne nebola spôsobilá konať bez prieťahov.

Sťažovateľ k rukám predsedu súdu nedoručil sťažnosť podľa ustanovenia § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z. na preťahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania, preto plynulosť predmetného konania nebola osobitne sledovaná.

Domnievam sa, že predmetný spor patrí k skutkovo i právne zložitejším veciam vzhľadom na náročnosť dokazovania (rozsiahle skutkové zisťovania), nutnosť znaleckého dokazovania (boli pribratí na posúdenie odborných otázok dvaja znalci). Vo veci neboli prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. O. s. p.

Pokiaľ ide o navrhované finančné zadostučinenie, považujem ho za neprimerane vysoké vzhľadom na všetky okolnosti konania, dĺžku možných preťahov a skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil možnosť podať k rukám predsedu súdu sťažnosť podľa ustanovenia § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z. na preťahy v predmetnom konaní.

Ohľadne ústneho pojednávania, súhlasím s tým, aby ústavný súd od tejto formy upustil, nakoľko nemožno očakávať ďalšie objasnenie danej veci.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom vyjadrení z 22. decembra 2015 doručenom ústavnému súdu 29. decembra 2015 uviedla:

„Bolo nám doručené vyjadrenie predsedu OS Trenčín k nášmu návrhu, ktorý vo svojom podaní konštatuje, že preťahy v danom prípade neboli spôsobené OS Trenčín, naopak že tieto zapríčinil krajský súd, keď spis bol od 24.1.2010 do 27.12.2013 na Krajskom súde v Trenčíne.

Zastávame názor, že opätovne sa vec nachádza na OS Trenčín, kde od 27.12.2013 vo veci nebol doposiaľ žiaden pohyb a odvolávať sa na zlé personálne obsadenie súdu nemôže byť n a ťarchu občana.

Navrhovateľ bol osobne na OS Trenčín aj KS Trenčín priamo za predsedom súdu, kde musia byť uvedené návštevy s ústnou sťažnosťou zaznamenané. Dokonca si spomenul, že JUDr. Radičovej, ktorej bol spis predložený ozrejmoval fotografie nachádzajúce sa v spise o jeho zranení.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ na svojom návrhu trvá, súhlasí s tým aby sa vec prejedнала bez jeho prítomnosti a aby sa upustilo od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk, ako aj na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 15 C 69/2005.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie

pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o nároku sťažovateľa (vystupuje v procesnom postavení navrhovateľa) na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku ublíženia na zdraví. Obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľa ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu škody pozostáva z viacerých čiastkových nárokov (z nároku na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, z náhrady za stratu príjmu, z nákladov spojených s ošetrovaním a z náhrady trov právneho zastúpenia ako poškodeného v trestnom konaní), o ktorých je potrebné rozhodnúť, a taktiež na potrebu znaleckého dokazovania v danej veci, keďže uvedené okolnosti zvýšili faktickú zložitosť veci.

2. Ústavný súd pri hodnotení ďalšieho kritéria— správania sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania, poukazuje na to, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly

a účelný postup súdu v konaní pristupuje aj jeho procesná povinnosť prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností. V súvislosti s hodnotením tohto kritéria ústavný súd vzal do úvahy skutočnosť, že z dôvodov na strane sťažovateľa nebolo odročené ani jedno nariadené pojednávanie, sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu riadne a včas, a preto ústavný súd na základe obsahu spisu dospel k záveru, že sťažovateľ nezapríčinil prieťahy v konaní a ani spomalenie postupu okresného súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní (ako aj neprimeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústreďenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z obsahu sťažnosti, vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 69/2005 ústavný súd zistil, že doterajší postup okresného súdu v priebehu napadnutého konania je poznamenaný dvomi obdobiami jeho ničím neodôvodnenej nečinnosti. Ide o obdobia:

- od 17. mája 2005, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k žalobe, do 16. februára 2006, keď sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci,
- od 27. decembra 2013, keď bol spis vrátený okresnému súdu po odvolacom konaní, až do rozhodovania ústavného súdu.

Uvedené obdobia nečinnosti sú v rozpore s ústavnou požiadavkou prerokovania veci bez zbytočných prieťahov, pretože okresný súd v týchto obdobiach nevykonával žiadny relevantný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Z priebehu namietaného konania tiež vyplýva, že prvý rozsudok okresného súdu v danej veci, ktorým bol odporca zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi z titulu bolestného sumu 151,03 € a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 497,91 € a vo zvyšnej časti bol návrh sťažovateľa zamietnutý, bol vydaný 28. októbra 2010. Predmetné prvostupňové

rozhodnutie bolo na základe odvolania sťažovateľa vo výroku, ktorým bolo návrhu vyhovené potvrdené a vo zvyšnej časti výroku o zamietnutí návrhu sťažovateľa zrušené uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6 Co 18/2011 zo 17. decembra 2013 a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že okresný súd sa riadne nevypriadal s podstatnými okolnosťami rozhodnými pre posúdenie nároku sťažovateľa na náhradu ušlého príjmu, náhrady trov právneho zastúpenia a náhrady nákladov spojených s liečením, a preto je v tejto časti rozhodnutie okresného súdu nepreskúmateľné. Uvedené hodnotí ústavný súd ako neefektívnu činnosť okresného súdu.

Súčasne ústavný súd ďalej konštatuje, že spis okresného súdu sa na odvolacom súde nachádzal z dôvodu rozhodovania o uvedenom riadnom opravnom prostriedku dva roky (od 24. januára 2011 do 27. decembra 2013), čo ústavný súd kvalifikuje ako zbytočný priet'ah v konaní na strane krajského súdu. Postup krajského súdu však sťažovateľ v sťažnosti nenamietal, keďže ako jediného porušovateľa svojich práv označil okresný súd. Uvedené obdobie nemožno pripísať na ťarchu okresného súdu.

Spis okresného súdu sa na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o odvolaniach podaných sťažovateľom nachádzal ešte dvakrát, a to v období od 11. septembra 2008 do 12. novembra 2008, ako aj v období od 16. septembra 2013 do 6. decembra 2013. V prvom prípade bolo uznesenie okresného súdu o priznaní odmeny znalcovi zrušené uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 223/2008 z 30. septembra 2008 z dôvodu, že znalecký posudok [REDACTED] má vecné, ako aj formálne nedostatky, čo taktiež ústavný súd posúdil ako neefektívny postup okresného súdu v namietanom konaní. V druhom prípade bolo uznesenie okresného súdu o priznaní odmeny znalcovi odvolacím súdom potvrdené ako vecne správne.

Obranu okresného súdu, podľa ktorej príčinou priet'ahov v danej veci je najmä takmer súčasný odchod siedmich sudcov z okresného súdu bez akejkoľvek náhrady, nebolo možné ani v tomto prípade akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd už totiž opakovane uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že

nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu nevyplýva prijatie takých opatrení.

Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu okresného súdu poznamenaného obdobia nečinnosti, ako aj neefektívnym postupom, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že o čiastkovom nároku sťažovateľa na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia už bolo právoplatne rozhodnuté a konanie o zvyšných nárokoch sťažovateľa nie je ani po desiatich rokoch právoplatne skončené, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd teda rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu,

prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza sťažovateľ, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Sťažovateľ sa okrem vyslovenia porušenia označených práv domáha aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné zaoberať sa aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za stav spôsobenej právnej neistoty postupom orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 7 000 €. Tento svoj návrh odôvodňuje s poukazom na doterajšiu zdĺhavosť namietaného konania a s tým súvisiacim pretrvávajúcim stavom svojej právnej neistoty.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadňoval predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu, prihliadol na viaceré dlhodobé obdobia nečinnosti okresného súdu, predmet sporu, jeho skutkovú zložitosť, ako aj jeho význam pre sťažovateľa a správanie sťažovateľa v posudzovanom období.

Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností považoval ústavný súd v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 2 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia. Vo zvyšnej časti uplatneného finančného zadosťučinenia ústavný súd sťažnosti nevyhovel, tak ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2014, ktorá bola 839 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2015. Úhradu priznal za dva

úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 139,83 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov 2 x 8,39 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 296,44 €, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2016